

अभियान

ABHIYAN WEEKLY साप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

www.abhiyanweekly.com

वर्ष : ३६ / अंक : १३ / २०७५ कातिक ९ ज्येष्ठ शुक्रबार / 26 Oct., 2018 / मूल्य रु. १०/-

साहित्यकारहरु पनि सरकारको विरोधमा

काठमाडौं। केपी ओली नेतृत्वको सरकारको चौतर्फी आलोचना भईहेको बेला साहित्यकारहरूले समेत सरकारको आलोचना गरेका छन्। सोमबार भक्तपुरमा सम्पन्न भएको बृहत साहित्य सम्मेलनमा साहित्यकारहरूले आ आफ्ना कविता, कथा, नाटक, प्रहसन र नृत्यामार्फत उनीहरूले ओली सरकारले जनताको पक्षमा काम गर्न नसकेको भन्दै कडा शब्दमा आलोचना गरेका हुन्।

भक्तपुरको कमलविनायकमा सम्पन्न भएको ३८ औं नेपाल भाषा साहित्य तम्ज्या बृहत साहित्य
»» बाँकी ८ पेजमा

बिजुली बसको घटक

काठमाडौं। ३० वर्ष पहिले नै राजा वीरेन्द्रले चीनसँग गुहार लगाएर त्रिपुरेश्वर-सूर्यविनायक, भक्तपुरसम्म द्रली बस चलाएर बिजुली बसको सुरुआत गरिएका थिए। द्रली बसका खाली र तारहरु अहिले पनि असल्ल छन्। द्रली बस एमाले र माओवादीका कार्यकर्ताहरूको बास बनेको छ, कतिपय कवाडीलाई बेचिएको छ र कही थोत्रा बसहरू बानेश्वरमा थाक लगाएर राखिएको छ। भएको बिजुली बस चलाउन नसक्ने अग्रगमनकारीहरूले दूल्हे हल्लीखल्लीका साथ राजधानी र लुम्बिनीमा बिजुली बस चलाउने रम्भम देखेका छन्। त्यसम्म प्रधानमन्त्री साभा यातायात पुगेर सिंहदरवारसम्मको २ किलोमिटर
»» बाँकी ८ पेजमा

नेकपामित्र असन्तुष्टिको आगो

काठमाडौं। नेपाल कम्पुनिट पार्टीमित्र चुल्दै गएको छ। तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रबीच गएको जेष्ठमा एकीकरण भए पश्चात त्यस्तो असन्तुष्टि बढेको हो। हालै बसेको नेकपाको सचिवालय बैठकले पार्टीको तेस्रो स्थानमा रहेको पूर्वप्रधानमन्त्री माधव नेपालले लिखित रूपमा राखेको प्रस्तावका बारेमा सचिवालय बैठकमा सामान्य छलफल भएपनि नेपालको असन्तुष्टिलाई सम्बोधन नगरिएपछि माधव नेपाल पक्षका नेताहरू रुस्त बनेका छन्।

नेकपाका दुई अध्यक्ष केपी ओली र पुष्पकमल दाहालले पार्टीने कब्जा गर्ने गरी प्रदेश समितिका इन्वार्ज, सहइन्वार्ज, अध्यक्ष र सचिव तोक्दा पार्टीको विधि, पद्धति र प्रक्रिया विपरित भएको भन्दै माधव नेपालले लिखित रूपमा अहसासित जनाउँदै सचिवालयमा प्रस्ताव दर्ता गरएका थिए। त्यस विषयमा सचिवालय बैठकमा नेताहरूबीच आरोप प्रत्यारोप चलेका थिए। तर त्यस विषयमा समाचार छलफल मात्र गरि पहिला गरिएको निर्णयलाई नै समर्थन गरिएकोले नेपालपक्षले असन्तुष्टि जनाएको छ। आगामी दिनमा विधि, पद्धति र प्रक्रियालगायतका विषयमा गम्भीर ध्यान दिँदै अधि बढने भन्दै पहिला दुई अध्यक्षहरूले गरेका निर्णयलाई कार्यान्वयनमा लैजाने निर्णय सचिवालय बैठकले गरेको छ। यसअधि गरेको सचिवालयका बैठकले गरेका निर्णयहरू परिवर्तन नहुने आउँदा दिनमा विधि, प्रक्रिया र पद्धतिलाई ध्यान दिने सहमति सहित सचिवालयका बैठक समाप्त भएपछि पार्टीमित्रो को असन्तुष्टि भने यथावत रहेको छ।

»» बाँकी ८ पेजमा

नेकपामित्रको असन्तुष्टि भुसको आगोजस्तो

दाहालको घेतावनीलाई टेरेन प्रदेश सरकारले

नेकपामित्रको असन्तुष्टि भुसको आगोजस्तो

प्रधानमन्त्री ओलीको अको हावादारी गफ

काठमाडौं। पहिलोपटक प्रधानमन्त्री हुँदा, दुईर्झ अधि केपीओलीले भनेका थिए- हावाबाट बिजुली निकालिन्छ। घरधरका चुलामा ग्यासका पाइप जोडिन्छ। त्यसपछि चुनाव भयो, चुनाव जितेकामात्र होइन, दुझ्तिहाई बहुमत पाएका ओली फेरि प्रधानमन्त्री बनेका छन्। उनले नयाँ कुरा निकालेका छन्। उनले भनेका छन्, अब चुलो चुलामा ग्यासका पाइप जोड्नै पर्दैन। मुलुक अगाडि बढ्यो। सिलिङ्डर बोने भफ्फटबाट मुक्ति हुनेवाला छ। अब घरधरमा ग्यासका पाइप चाहिन, घरधरमा बिजुलीवाला चुलो बल्त छ। राजनीतिक भाषणकला सिक्नु त ओलीसँग सिक्नु। जनतालाई मुर्ख कसरी बनाउन सकिन्छ, सिक्नु त ओलीसँग सिक्नु।

राखेका असन्तुष्टिका बारेमा छलफल गरेपनि पहिला भएका निर्णयहरूलाई कार्यान्वयनमा लैजाने निर्णय गरेपछि नेकपा भित्रको असन्तुष्टि भुसको आगो भै सलिकैदै गएको छ। शिर्ष नेताहरूबीचमै विवाद बढ्दै गरेपछि प्रदेश कमिटी, जिल्ला कमिटी र त्यसमन्दा तलका जनर्वाय संगठनहरूको समायोजन समेत हुन सकेको छैन।

अध्यक्षद्वय भन्दा तल तेस्रो विरियता क्रममा रहेका नेपालले र प्रवता समेत रहेका नारायणकाङी श्रेष्ठले अध्यक्षद्वय समूहिको निर्णय प्रक्रियाबाट अधि नवदेवको भन्दै सचिवालय बैठकमै तीव्र असन्तुष्टि व्यक्त गरेका छन्। प्रदेश कमिटी गठन प्रक्रियालाई लिएर उनीहरूले सर्वजनिक रूपमै अध्यक्ष ओली र दाहालको तीव्र आलोचना गरिरहेका छन्। कमिटी गठनमा विधि र प्रक्रिया मिथिएको भन्दै त्यसलाई सच्चाउन माग गरेपनि अध्यक्षद्वयले पहिला लिखित रूपमै आफ्नो असन्तुष्टि दर्ता गराउनुभएको थियो। कही दिन पहिला बसेको सचिवालय बैठकले नेपालले

लिखित रूपमै आफ्नो असन्तुष्टि दर्ता गराउनुभएको थियो।

»» बाँकी ८ पेजमा

बिजुक्षेको बिसफोटले सरकार थर

काठमाडौं। भक्तपुरे नेता नारायणमान बिजुले, राजनीतिक आदर्श पुरुष हुन्। उनी कहिले सत्तामा गएनन्, उनलाई इमानदार नेता मानिन्छ। उनले मुख खोले कञ्जनपुरमा निर्मला हत्याकाण्डको विषयमा।

बिजुक्षेले खुलासा गरेका छन्- निर्मला

१ वर्षे मुद्दति खातामा

आकर्षक व्याजदर

90.५%

वार्षिक व्याजदर

तपाईंको विश्वासलाई
उच्चतम प्रतिफलको सम्मान

prabhu bank

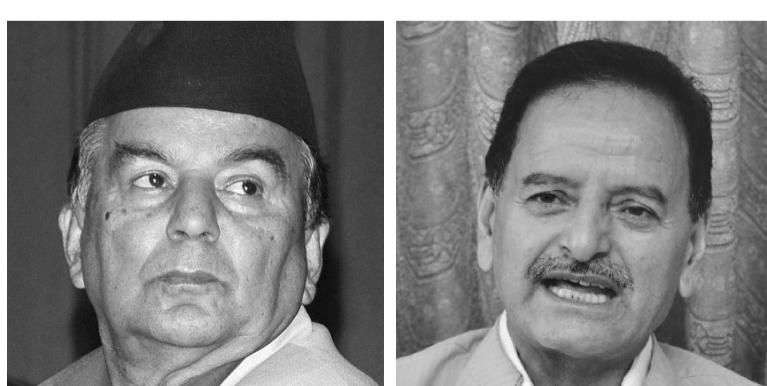
बरबरहल, काठमाडौं, नेपाल।

फोन : ०१-४७६६०४६(Direct), ४७८८५५०

ईमेल : info@prabhulbank.com | टोल फ्रि नं. ९६६०९०७७७७

www.prabhulbank.com

पौडेल र सिटोला पार्टीका बाधक

बताएका छन्।

निधिका अनुसार पौडेल र सिटोला विनाको बैठक बसेपनि उहाँहरूले

सभापतिले एकलौटी ढङ्गले पार्टी सञ्चालन गरको आरोप लगाउने गरेकाले बैठक नै

»» बाँकी ८ पेजमा

Incessant India's Barbarity in Kashmir

M Chaudhry

DESPITE use of brutal force and repressive measures, Kashmiris refuse to bow down; they stand tall and are resolved to continue their struggle to achieve their right for self-determination. Anti-India protests and clashes erupted in parts of the disputed Kashmir on Wednesday after a gunbattle between freedom fighters and government forces that killed at least two, a civilian and a counterinsurgency police official. A dozen journalists covering the fighting were beaten by counterinsurgency policemen and some of them were injured. Thousands in Srinagar participated in the joint funeral of the slain rebels and the civilian while chanting slogans such as "Go India, go back" and "Long live Pakistan." They marched with the bodies to Srinagar's main martyrs' graveyard, where bodied of hundreds of Kashmiri freedom fighters and civilians killed during nearly three decades of fighting are buried. Government forces fired tear gas and shotgun pellets to stop the protesters.

Clashes between government troops and residents occurred on Tuesday during the last phase of local council elections that

had a low turnout in Muslim-dominated areas of the region. Kashmiri leaders had called for a boycott, viewing the polls as an illegitimate exercise under military occupation.

After suffering from decades of repression from Indian forces, Kashmiri youth took up the arms since 1989. India accuses Pakistan of arming and training the militants, a charge Pakistan denies. Nearly 90,000 people have been killed in the uprising and the ensuing Indian military crackdown. Last week, Indian occupation forces martyred Manan Wani, Ph.D. scholar at Aligarh University after which Kashmiri leaders had given a call for complete strike. The martyrdom of another popular Kashmiri leader Burhan Wani by Indian occupation forces in July 2016 had sparked fierce protests in Indian Occupied Kashmir (IOK) that left more than 100 dead and many injured.

Sheikh Abdul Rasheed, MLA from North Kashmir's Langate constituency was detained on Sunday for holding a protest march in Jammu and Kashmir's Srinagar. The protest was in "solidarity" with Kashmiri students of the Aligarh Muslim University (AMU) who were booked on sedition charges

alleging that they raised anti-India slogans and tried to hold a prayer meet for Hizbul Mujahideen commander Manan Wani, who was killed in an encounter in north Kashmir Thursday. Apart from terrorizing the Kashmiri youth in IOK, the Indians are also harassing the Kashmiri students of Aligarh University. Reportedly, due to government's pressure, few Kashmiri students have been suspended by the University administration. Resultantly, over one thousand Kashmiri students have announced to surrender their degrees if suspension order of their colleagues is not revoked. Kashmiris are prepared to sacrifice everything to liberate themselves from Indian rule and their tyrannical suppression that continues for decades.

In August, the Supreme Court of India heard a petition challenging the validity of Article 35-A of the Constitution. The Union Government appealed for the hearings to be deferred as the local body elections were yet to be conducted. Hence, on August 31, the Supreme Court deferred hearing the matter till the second week of January in 2019. Indian government had gone berserk, as even BJP allies in the state

assembly announced to boycott local bodies' polls. The scale of the popular uprising in Kashmir can be judged from the fact, that on many occasions during the month of July-August 2018, virtually the entire population of Srinagar came out on the streets to stage demonstrations to protest the attempt by the Government of India to scrap the Article 35-A of the Indian constitution, which gives the special rights and privileges to the state subject of Jammu and Kashmir.

The abrogation of this constitutional provision is a conspiracy to change the demographic composition of the state. However, the Supreme Court of India adjourned the hearing of Article 35-A till January 2019. Over the last seventy years, Indian occupation has become increasingly brutal. Indian army has tried its best to subjugate the people of Kashmir with its 700,000 military and paramilitary forces, but to no avail. Anyhow, the brutalities of Indian government should not go unnoticed, and it is the responsibility of the Kashmiri diaspora to raise the voice of voiceless people in the corridors of powers all over the world. There are UNSC resolutions

bestowing on the people of Kashmir the right to self-determination whereby they could join India or Pakistan through plebiscite to be held under the aegis of the United Nations.

First prime minister of India Jawaharlal Nehru had promised on the floor of the Assembly that US resolution would be implemented. Anyhow, peace in the region of South Asia remains elusive because of the Kashmir dispute. The Joint Resistance Leadership described the statement of new UN rights chief, Michelle Bachelet as a ray of hope for the people of occupied Kashmir, facing the brunt of human rights violations at the hands of Indian occupation forces. There is something worth appreciating. In response to Indian government's ban on Pakistani film and also denigrating Pakistani institutions in the movies, Pakistan Film Producers Association demanded a complete ban on the release of Indian films in the country. Saudi Arabia recently allowed cinemas to screen films in the country and Saudi cinema board selected Pakistani film "Parwaaz Hai Junoon" for screening in Saudi cinemas which is indeed a great honour and credit goes to Pakistan film industry.

Sikhs for Referendum 2020

C Kiran

AS published in the Mail on Line, London, on 12 August 2018, members of the Sikh community led by 'Sikhs for Justice' gathered in Trafalgar Square in central London on August 12, 2018 and called for a referendum by the global Sikh community to establish India's Punjab state as an independent country. The rally comprised of thousands of expatriate Sikhs and their supporters, who demanded a referendum on an independent homeland to be carved out of India. They brandished banners reading 'Free Punjab, End Indian occupation', 'Punjab Referendum 2020 for Khalistan' and 'We will re-establish Punjab as an independent country'.

As published in the Times of India on 12 August, the pro-Khalistan rally was called London Declaration, and its purpose was to kick-start a campaign for a non-binding referendum on Punjab's independence in 2020. Some of the protesters said, they felt Sikhs were treated unfairly in India and did not have equal rights. More than 3,000 Sikhs took part in the rally.

As per the above newspaper, the Indian government discussed its concern with UK officials over the activity of expatriate Sikhs, who want to create a homeland of Khalistan in India's northern Punjab state. The UK's Foreign Office confirmed it discussed the rally with the Indian High Commission, but a spokeswoman told AFP that a "Peaceful protest is a vital

part of a democratic society." Gurpatwant S. Pannun, legal advisor to Sikhs for Justice, said, "This is a peaceful, democratic campaign to give Sikhs the right to determine their own future".

The Sikhs determination to make Indian Punjab a separate country for them is a long standing requirement because of the injustices done to them, as a minority in India. To undermine Sikh identity, culture and their demand for a separate homeland; apart from promoting the extremist Hindu organizations to mistreat the Sikhs, the Indian government has also been using state terrorism to suppress them.

The Sikhs in Indian Punjab have suffered indiscriminate use of state terrorism to suppress their initial demand of their right to have autonomy, which was refused to them repeatedly. After being frustrated by the government's strategy to use Hindu extremists and state forces to commit rampant human rights (HR) violations against the Sikhs, the community demanded independence from India.

In 1980, the Sikhs started an armed struggle against the Indian yoke. As a consequence, Indian Army's major violation of Sikhs human rights resulted in the desecration of their most sacred shrine in Amritsar, the Golden Temple. The government launched an attack with tanks on June 1984, to kill Sikh freedom fighters residing there. The death toll of the attack was

estimated to be as high as 2,000 Sikhs. Since the attack in 1984, as noted by Amnesty International, the Indian Government has been using state forces to suppress their freedom struggle by committing indiscriminate atrocities against them.

For example, to interrogate the Sikh freedom fighters, Chilli powder was sprinkled in their eyes. Sikhs were hung upside down from ceilings till they became unconscious. Their body joints were battered. Electric shocks were administered, making most of the youth impotent. Sikh women, during interrogation, were also hurt very badly.

Moreover, violence is inflicted on the parents in the presence of their sons and daughters and vice-versa. Adult girls are sexually assaulted, pregnancies are terminated of expectant females. Sikhs are subjected to severe beatings and filthy abuse in the presence of their village folks. Dead bodies of Sikhs killed in fake encounters are not handed over to their parents to conceal marks of excessive violence. Indiscriminate atrocities are committed against the parents of underground youth of the area where militant action took place. However, as stated by a prominent Sikh leader, Dr Amarjeet Singh in Dunya Kamran Khan Kay Sath programme recently, "India, with the massacre of 0.15 million Sikhs over the course of 32 years, has not been able to crush the Khalistan movement".

हिन्दुरु कम्युनिष्टको हिन्दूपन देखेर दंग ?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

जनजातिको राजनीति
आन्दोलन गर्नेहरूले तिनको भरपुर उपयोग गरेपछि राष्ट्रवाद र हिन्दुवादलाई बेरेयर चेकसरह भजाए। हिजो हिन्दुधर्म फाल्ने कम्युनिष्टहरू आज हिन्दु पट्टेका छन्। हिन्दुको भोटले दुई तिहाई बहुमतको शीर्षशम्भा पुगेका कम्युनिष्टहरू जब हिन्दुवादबाट फाइवा देख्वैन, तब फेरि इसाई मुसाईतिर लानेछन्। लौ कम्युनिष्ट हिन्दु संस्कारमा रडियो भनेर हिन्दुहरू दड्गु छन्, हिन्दुराष्ट्र हुनपर्छ भन्ने मांग चर्काउनसमेत भुलेको अवस्था छ। कम्युनिष्टको राजनीतिक भूमिका जो पनि फस्तुक भन्ने यो पछिल्लो उदाहरण हो।

प्रष्टे देखिएको छ- दशैको रमफममा रुमलिलएको राजनीतिलाई सत्तारुढ नेकपाले कुनै न कुनै रुपमा ताताइरहयो। कम्युनिष्टहरूले यसरी दशैलाई भव्यताका साथ मनाउनु राजनीतिक चाल भए पनि हिन्दुत्वका लागि सुखद समाचार हो। फागुमा रडिगने गरेका कम्युनिष्टहरू अब दशै अबिरले रासाम्मे भएर रडिगए, केही दिनमै तिहारमा नाच्ने छन्, छठमा ब्रतालू बनेको पनि देख्न पाइनेछ। हिन्दुत्वलाई अभ मजबुत पार्ने कामको थालीमा काप्रेस, राप्रपा, मधेशवादीजस्ता परम्परावादी शक्तिहरू चुके पनि कम्युनिष्टको आधुनिकतावाद जाजल्यामान भएर देखा परेको छ। हिन्दु त नेपालका लागि सिन्धु पो रहेछ, हिन्दुराष्ट्र गर्न किन अबेर ?

हिन्दुराष्ट्रलाई षडयन्त्रपूर्ण तरिकाले हटाउने र संविधानमा धर्मनिरपेक्षा लेख्ने अगुवा शक्ति भनेकै कम्युनिष्ट थिए। तर आजका दिनमा कम्युनिष्टहरू हिन्दुधर्म, परम्परालाई राजनीतिक शक्ति आर्जनको मूलमन्त्र बनाउन ज्यूज्यानले लागेका छन्। प्रधानमन्त्री केपी ओलीले दशैको टीका टीकाको दिनदेखि पूर्णसरक्त लगाएर अधिकभन्दा अधिक व्यक्तिहरूसँग निकट हुने दशैलाई जुन राजनीतिक चलाखीपूर्ण रणनीतिमा रूपान्तरण गरे, त्यो देखेर सबै राजनीतिक र कूटनीतिक व्यक्तिहरूसमेत चाकित परेका छन्।

दशैको विदा काट्ने तर दशैको अवसरलाई आफ्नो अलोकप्रियता कम गर्ने तरिकाका रुपमा प्रयोग गर्ने सरकार प्रमुखको चलाखी मान्नैपर्छ। जो जो प्रधानमन्त्रीको हातबाट टीका थाज र दक्षिण लिन पुगेका थिए, ती आस्थाले भन्दा पनि फेसबुकमा फोटो राख्ने सेल्फीका सौखिनह बढी थिए। त्यसो त प्रधानमन्त्रीका निकटहरूले यो टीका लगाइदिएका फोटोहरू अधिकाधिक सामाजिक सञ्जालमा पोष्ट गरेर केपी ओलीको ख्याती बढेको आत्मतुष्टि पनि गरिरहेको छन्। यथार्थमा सत्य तीतो छ। सरकारको लोकप्रियता घट्दो छ। सरकार यसरी कुरुप बनेको छ कि फेरि मन्त्रिमण्डल पुनर्गठनका लागि ओली र प्रवण्ड छलफलमा जुट्न थालेका छन्।

यता राष्ट्रपतिले धुँडा टेकाएर टीका लगाइदिने जुन तरिका अपनाइन, यसबाटे जनमानसमा यतिहारे आपत्ति प्रकट भइरहेको छ कि नेपालमा श्री ६ को

शासन सुरु भएछ भन्ने भयाई भयाई सुन्न सकिन्छ। नेकपालको दुई तिहाईको शासन ८ महिनामै यसरी गर्नाउँछ भन्ने कसैले कल्पना पनि गरेको थिएन। जेहोस, कम्युनिष्टहरू दशै, दीपावली र छठ पर्वलाई खुशीका साथ मनाउने परम्परा बसालिरहका छन्। हिन्दुत्वका लागि यो सुखद खबर हो। त्यसो त पहिलो चन्द्रात्री नेल्स आम्स्ट्रेडले पूर्वी दर्शनको अध्ययनबाट प्रोत्साहित भएको बताएका थिए भने पूर्वी दर्शन अध्ययन गर्न ३७ राष्ट्रका विद्यार्थी नेपालमा आएका छन्।

हुन पनि एटम बमका आविष्कारक आपन हेमरले उहिलै भनेका थिए-आधुनिक विज्ञानमा हामीले जे जति प्राप्त गरेकाहै, ती सबै विज्ञानको खोजको जरो प्राचीन दर्शन बेद हो। बेदको आधारमा हो। त्यसैले हिन्दुत्वको महिमा अपरम्परा छ र यही विशेषताको हाँगो समातेर नेपालका कम्युनिष्टहरू राजनीतिक गंगा शयर गरिरहेका छन्, बैतर्णी तर्ने झुङ्गा बनाइरहेका छन्।

आजको दिनमा नेपालको परिदृश्य यस्तो छ- हिन्दु परम्परा र संस्कृतिलाई सामन्तको संस्कार ठान्ने कम्युनिष्ट जति अरु कोही पनि हिन्दुवादी छैनन् होल। दीपावली भन्नुस् कि छठ अथवा दशा, मन्दिरका अनेक प्रकारका पूजाजामा सबैतर कम्युनिष्ट अग्रपंकिमा देखिन्छन्। कम्युनिष्ट बिग्रेका हुन् कि सप्रेका, अहिले चर्चा नगरौ। यो चर्चा जरूरी छ कि नेपाल हिन्दुराष्ट्र थियो, छ र रहिरहेछ। यसकारण अब हिन्दुराष्ट्र घोषणा गर्न किन अबेर गर्न ?

संविधानमा धर्मनिरपेक्षा लेख्ने कम्युनिष्टहरू धुरभर पण्डित पल्टेका छन्। यहाँसम्म कि दशैको टीका त धुँडा टेकाएर लगाइदिए। करस्तो रहेछ नेपालमा कम्युनिष्टहरू सत्ता र शक्ति भनेको ? सत्तापिपासु र शक्तिको पुजारीहरूले आफूलाई सार्वभौम नागरिकबाट गिराएर दासमा परिणत गराएको यो दृश्य साहै मनखत लाग्छ। यस्ता नागरिक कागजी स्वाधीन भएके हुन्छ ? यवहारमा, विधिमा स्वाधीन देखिनुपर्छ। सत्तासीन

कम्युनिष्टहरू दास बन्न भन्ने चाहने, नागरिक अभ विशिष्ट पदमा पुगेकाहरू नै दास बन्न मज्जुर गर्ने भएपछि यो देशमा नागरिक हक अधिकार कसरी कायम हुनसक्छ। लोकतन्त्रमा लोक कसरी बलियो बन्नसक्छ ?

नौसिखा कम्युनिष्टहरू राजाको हातको टीका लगाउनु हुन भन्नैन्। राजा सकियो भन्नैन्। हो सकियो राजतन्त्र। कम्युनिष्टले फास्ट ट्राम्पबाट जारी गराएको संविधानमा गणतन्त्र छ। तर व्यवहारमा बालुवाटार, शितल निवास र निर्मल निवासमा अर्थात् १ किलोमिटरभित्रको तीन दृश्यले के देखियो,

समाज सम्मानित हुन्छ, संविधान सम्पोषित हुन्छ, संस्कार र धर्मको पनि रक्षा हुन्छ भन्ने कुरा सिकाउनु पर्दैन ? कम्युनिष्ट स्कूलिडलाई के भएको यो ? प्रधानमन्त्री निवासलाई पार्टी कार्यालय, कूलघर र पाँचदिनसम्म टीका लगाउने थलो बनाउँदा पनि नेकपाका कार्यकर्ता, थिंकैंटकहरूलाई पाच्य छ। किन रे भन्दा पार्टी अध्यक्षले भनेछन्- दुई तिहाईको सरकार छ, एक दिनमा कहाँ टीका लगाएर सकिन्छ र ? प्रधानमन्त्री, राष्ट्रपति निवासमा कुन जनताको भीड गयो टीका लगाउन, टीभीले देखाइहाल्यो नि। एक दिन टीका लगाए

छुनेबित्तिकै छु मन्त्रर हुन ? सरकारको मूल्याङ्कन ३ वर्षपछि गर्नुपर्छ। कुनै एउटा पनि राष्ट्रो कामको थालीने गर्न नसकेपछि यस्तो हरुवाका छेरुवा कुरा ? यहीकारण यिनका पछाडिभन्दा ज्ञानेन्द्र शाहका घरमा भीड बढी देखियो। आमनागरिकले तिनै ज्ञानेन्द्र शाहलाई गुहारे। ज्ञानेन्द्र शाहले पनि जनताको कुरा दोहो-याएर भनेका छन्-मर्सेंग भएका सहमतिको पालना गर। मैले जेजस्तो तीतो कुरा बोलेको छु, ती सबै जनताले मलाई भनेका कुरा हुन, दोहो-याएको मात्र हो।

राजतन्त्रको निर्कोही जनताले निकालनु। जनताको चाहना भयो भने इतिहास बदलिन्छ, बदलिए। १९८९ मा चाल्स प्रथमलाई मारियो, १९ वर्षमै उनका छोरा चाल्स दोप्लोलाई ल्याउनु परेको थियो बेलायतमा। फ्रान्समा राजा मारिए, मार्ने रास्तप्रियर यति अलोकप्रिय भए कि २१ वर्षमा बैध राजतन्त्र ल्याउनु पन्यो। इरानदेखि अफगानिस्तानसम्म पनि राजतन्त्रका घटनाक्रम यस्तै छन्। यसकारण नेपालमा राजसंस्था पुनर्स्थापित भयो भने अचम्म नमान्दा हुन्छ।

जेहोस, देखावटी भए पनि कम्युनिष्टहरू हिन्दुधर्मप्रति कहरू भएर निस्केका छन्। हिजो जे भूल भयो, सच्याउँ। नेपाललाई हिन्दुराष्ट्र घोषणा गरौ। यसमा ढिलो किन गर्न ? जब सबै धर्मप्रति समभाव राख्ने यो धर्म दुई तिहाईको सरकार, राष्ट्रपति, सुरुक्षा निकालदेखि सबै संविधानिक अंगहरूलाई मान्य छ भने संविधानमा धर्मनिरपेक्षता किन लेखिराख्ने ? जे पनि संस्थान गर्नसक्ने बुमत भएकाले अब विश्वकै एकमात्र हिन्दुराष्ट्र नेपालको पहिचान कायम गराउने सुनौले अवसर नेकपाको सरकारलाई प्राप्त भएको छ। यो अवसरको उपयोग गरेर नेकपाको सरकारले नेपाललाई हिन्दुराष्ट्र घोषणा गरायो भने यसले प्राप्त गरेको लोकप्रियता एकमात्र एजेण्डा। जता हेयो कूशासन र भ्रष्टाचारबाहेक केही छैन, यो सरकारले जनताको अपेक्षा केही पूरा गरेन। अब त भन्न थालेको छ, जादूको छडी छ र

हिन्दुराष्ट्रलाई षडयन्त्रपूर्ण तरिकाले हटाउने र संविधानमा धर्मनिरपेक्ष लेख्ने अगुवा शक्ति भनेकै कम्युनिष्ट थिए। तर आजका दिनमा कम्युनिष्टहरू राजनीतिक शक्ति आर्जनको मूलमन्त्र बनाउन ज्यूज्यानले लागेका छन्। प्रधानमन्त्री केपी ओलीले दशैको टीका टीकाको दिनदेखि पूर्णसरक्त लगाएर अधिकभन्दा अधिक व्यक्तिहरूसँग हुने दशैलाई ज्युन राजनीतिक चलाखीपूर्ण रणनीतिमा रूपान्तरण गरे, त्यो देखेर सबै राजनीतिक र कूटनीतिक व्यक्तिहरूसमेत चाकित परेका छन्।

के देखायो ? उता राजतन्त्र जिन्दावाद भन्ने लामो लाइन, यता कर्मचारी र उच्चपदस्थहरू दास बनेको दृश्य। यही हो राजतन्त्र सकिएको ? कि श्री ६ को अर्को अध्याय सुरु भएको हो यो ? हिन्दु संस्कारमा भिज्ज खोजेका छन्। कम्युनिष्टहरू राजनीतिक लाभका लागि। कम्युनिष्ट बुद्धिजीवीहरूले श्री ३ को पारामा टीका लगाइदिने श्री ६ जस्ता राष्ट्रपति प्रधानमन्त्रीलाई सही सुझाव दिन सकेन्। किन ? नागरिकको इज्जत गरेमात्र नागरिक

पुनेमा सरकारी कर्मचारीलाई कार्यालय जानुभन्दा प्रधानमन्त्रीकोमा टीका लगायो घरतिर गयो, सजिलो भएको देखियो। विदा त काटियो

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिक्खयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अतिरिक्ताणी

अभियान

साप्ताहिक

ਸਾਰਪਾਠਕੀਯ

जुन जोगी आए पानि कानै चिरेको

केपी ओली नेकपाको दुई अध्यक्ष मन्त्र्योका एक अध्यक्ष समेत हुन् भने उनी प्रधानमन्त्री समेत रहेका छन् । गएको प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा तत्कालिन नेकपाक एमाले र माओवादी केन्द्रले पार्टी तै एकीकरण गर्ने निर्णय गरेर चुनावमा एक भएर जनतासामु गएका हुनाले उनीहरूले एककलै अर्थात नेकपाले बहमत ल्यायो । प्रतिनिधिसभा, राष्ट्रियसभा र ७ प्रदेशमन्त्र्योका ६ वटा प्रदेशमा नेकपाकै बहमतको सरकार रहेको छ । संघीय संसदमा नेकपालाई संघीय समाजवादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीले समेत समर्थन गरेपछि ओली नेतृत्वको सरकारलाई दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन भएपनि ओली नेतृत्वको सरकारले जनताले चाहेजस्तो र निर्वाचनका बेला उन्नैले जनतालाई दिएका आश्वासनहरू पूरा गर्नेतर्फ सरकार अग्रसर भएको छैन । सरकारलाई काम गर्न कुनै बाधा विरोध र कठिनाई नभएपनि ओली नेतृत्वको सरकार पनि सरकारकै लागि सरकारमात्र भएकोजस्तो देखिएको छ । आखिरी किन ? दुई तिहाईका सरकारले काम गर्न किन किन सकेन ? अब त्यसको उत्तर खोज्नपर्न भएको छ ।

सरकारले महंगी, कालावजारीहरूलाई कारबाही गर्न सकेन उल्टो सरकार कालाव्यापारीहरूको जालमा फसेर उनीहरूकै हित र सुरक्षाको लागि मात्र अघि बढेको छ जसको ज्वलन्त उदाहरण हो चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गर्नु । कालाव्यापारीहरूको माग अनुसार स्वदेशी चिनी उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्ने नाममा चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गरियो । नेपालीहरूको महान पर्व दशै, तिहार, छठजस्ता पर्वकै मुखमा आएर चिनीमा कोटा निर्धारण गरियो । चिनी उद्योगीहरूले उखु कृषकहरूलाई ७५ दिनभित्रमा सम्पूर्ण भुक्तानी दिने प्रतिवद्धता भाद्र २२ गते प्रधानमन्त्री सामु गरेका भएपनि आजसम्म उखु किसानहरूले भुक्तानी पाएका छैनन् । हो, स्वदेशी उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्दछ त्यो राज्यको दायित्व हो तर चिनी मिल मालिकहरूले दुषित भावना राखेर प्रधानमन्त्रीसामु भुठ बोले अहिले पनि उनीहरूले कृषकलाई भुक्तानी दिएका छैनन् भने उखु कृषकहरू दोहोरो मारमा परेका छन् आखिरी किन सरकार यस विषयमा मौन । सरकारले चीनी आयातमा कोटा निर्धारण गर्नुअघि नै साल्ट टेडिङ्क कर्पोरेशन र अन्य केही व्यापारीहरूले खरिद गरेको चीनी विरगञ्ज भन्सारलगायत अन्य भन्सारमा थन्किएको छ । त्यसले गर्दा साल्टलाई ढुलो नोक्सानी हुने भएपनि सरकारका उच्च तहका भ्रष्ट कर्मचारीहरू नै त्यस विषयमा मौन रहेका छन् । सरकारले कोटा निर्धारण गर्नु अघि नै खरिद भएर नेपालको भन्सारमा आइपुऱोको चीनी रोकिएराखुको इउटै उदेश्य हो काला व्यापारीहरूलाई पोस्तु । नेपालमा रहेका १३ वटा चीनी मिलमध्येका धेरै मिलहरू नेपाल भारतको सीमानामा रहेका र चीनी मिल मालिकहरूले भारतबाट चीनी ल्याएर नेपाली बोरामा प्याक गरी नेपाली चीनी भन्दै विक्रि वितरण गरिरहँदा समेत अर्थमन्त्रालयका भ्रष्ट अधिकारीहरू कालाव्यापारीकै पक्षपोषणमा लाग्नु स्वदेशी उद्योगको नाममा कालाव्यापारीहरूलाई पोस्तुबाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । विश्व बजारमा अहिले चीनीको मूल्यमा गिरावट आएको छ । विश्वबजारबाट सस्तो मूल्यमा चीनी आयात गरेर महंगो मूल्यमा विक्रि वितरण गर्न पल्केकाहरूको जालमा अर्थमन्त्रालय परेको छ । उखु किसानहरूलाई भुक्तानी नदिने तर स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन भएको चीनी विक्रि भएन भनेर राणोखाई गर्ने व्यापारीहरूले जनतालाई भनिदिनुपन्त्यो अहिले बजारमा कहाँको चीनी विक्रि वितरण भईरहेको छ त ?

ओली नेतृत्वको दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकारले समेत केही ठोस उपलब्धीपूर्ण काम गर्न सकेन भने कसले गर्ने ? प्रधानमन्त्री ओली र उनका मन्त्रीहरु अहिले जनताको नजरमा गिँदै गएका छन् । अरुलाई गाली गरेर समस्याको समाधान हुन सक्दैन । ओली सरकारलाई काम गर्नु कुनै बाधा विरोध छैन । संघीय संसदमा प्रमुख विपक्षी दल रहेको नेपाली कांग्रेस आफैनै पार्टीको समस्यामा फसेको छ । त्यसैगरी पछिल्लो समयमा सत्ताधारी दल नेकपाभित्र पनि अनेक समस्याहरू देखिएका छन् । पार्टीभित्रका समस्याहरू देखाएर ओली सरकारले छुट पाउन सक्दैन । उक्तिगत रूपमा हैर्ने हो भने प्रधानमन्त्री ओलीले पाएको जस्तो सुविधा न हिजो थियो न भोली नै त्यो सुविधा आउन सक्छ । त्यसैले प्रधानमन्त्री ओलीले आफूले पाएको अवसरको सदृपयोग गर्दै जनताका समस्याहरूको समाधान तरफ लाग्नु तै उचित हुनेछ । हिजोको अवस्थालाई देखाएर समस्याबाट भाग्नु अनि अरुलाई गाली गरेर हामीले गरेका हैनौं भने अधिकार प्रधानमन्त्रीलाई छैन । हिजोकाले गली गरेका हुनाले तै जनताले नेकपालाई बहुमत दिएका हुन् काम गर्नका लागि । मुलुकमा पछिल्लो समयमा भएका हत्या, हिंसा, बलतात्कार, अपहरण, चन्दा आतंक, भष्टाचार, नातावाद, कृपावाद जस्ता विकृति रोक्न सकेमात्र ओली प्रधानमन्त्री भएको सार्थक हुनसक्छ । यदि होइन भने जनता भन्न बाध्य हुनेछन् जुन जोगी आएपनि कानै चिरेको । यो उक्तिलाई गलत सावित गर्न प्रधानमन्त्री सजग रहन् ।

प्रधानमन्त्रीको लोकप्रियता हास हुँदै

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक अध्यक्ष समेत रहेका केपी ओलीको नेतृत्वमा सरकार गठन भएको आठ महिना पुग्न लागेको छ । तर ओली नेतृत्वको सरकारले जनताले चाहेजस्तो र निर्वाचनका बेला कम्युनिष्ट पार्टीले चुनावी घोषणापत्रमा जनाएका प्रतिवद्धता अनुसार काम गर्न सकेको छैन । सरकार सञ्चालनमा कमी कमजोरी देखिएपनि त्वसलाई सच्चाउनुको सट्टा सरकारले अरुलाई दोष लगाएर आफुँ उम्हिने प्रयास गरिरहेका छ । नेकपारित्र अहिले नेताहरूबीच नै असनुष्टि जम्मैंदै गएको छ । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा विपक्षीहरूको आवाजलाई सरकारले सुन्न सक्नुपर्दछ । तर प्रधानमन्त्री ओली लगायत सरकारका मन्त्रीहरूले आफनो सरकारका आलोचकहरूलाई आफ्ना विरोधीको संज्ञा दिन थालेको छ । सरकारको साथमा दुई तिहाई भन्दा बढीको संघीय संसदमा समर्थन रहेको भएपनि किन ओली सरकारले जनताको चाहना र भावना अनुसार काम कारबाही अगाडि बढाउन सकेन अब नेकपाले नै त्यस विषयमा खोजिविन गर्नुपर्न आवश्यकता देखिएको छ । दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकारले समेत जनताको चाहनाअनुसारको काम गर्न नसक्न हो भने दुई तिहाईको अर्थ नै के रस्यो र ?

● देवेन्द्र चुडाल
devendrachudal@gmail.com

देखाउनैका लागि मात्र भयो । ठेककापट्टा
लिएर तोकिएको समयमा काम सम्पन्न
नगर्न ठेकेदारहरूलाई कारबाही गर्ने घोषणा
गरियो तर आजसम्म कसैलाई कारबाही
भएको छैन भने तिनै ठेकेदारहरूलाई
अरु ठुला ठुला ठेकका दिँझै आएको
छ । एउटा ठेकेदारले धेरै ठाउँमा
ठेकका लिँदा कुनैपनि काम तोकिएको
समयमा सम्पन्न हुन सकेका छैनन् ।
तर उनीहरूमाथि निर्धारित समयमा काम
सम्पन्न नगरेको भनेर आजसम्म कुनै
कारबाही समेत नभएकाले सरकार समेत
तिनै ठेकेदारहरूको पक्षमा लागेको जस्तो
देखिएको छ । ओली नेतृत्वको सरकारले
आजसम्म गरेका निर्णयहरू हेर्दा लाग्छ
सरकार हतार हतारमा निर्णय गर्छ अनि
फुर्सदमा आफैले गरेका निर्णयहरू फिर्ता
लिन्छ । मन्त्रिपरिषद्बाट निर्णय भईसकेपछि
त्यस्ता निर्णयहरू लागु गराउनुको सट्टा
फिर्ता लिने प्रवृत्तिले गर्दा सरकारप्रति नै
जनताको आशंका बढेको छ ।

संघीय संसदको पहिलो अधिवेशन बसेको एक वर्षभित्रमा संविधानसँग बाफिएका कानुनहरू संशोधन गरीसक्नुपर्ने सञ्चायानिक व्यवस्था रहेको छ । तर संघीय संसद सुरु भएको आगामी फागुन १९ गते एक वर्ष पुने भएपनि सरकारले कानुन त परे जाओस् कानुनका मस्यौदा समेत बनाउन सकेको छैन । बाफिएका कानुन संशोधनका लागि कुनै पनि मन्त्रालयले विधेयक मस्यौदासम्म तयार गर्न सकेको छैनन् भने कानुन मन्त्रालय समेत त्यस विषयमा मौन रहेको छ । संविधानसँग बाफिएका केही कानुनहरूले गर्दा प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले काम गर्न नसकेको गुनासो गरिरहेको छन् । कुन काम कुन तहमा गयो भन्ने सम्बन्धित मन्त्रालयलाई मात्र थाहा हुन्छ भन्नै प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका प्रतिनिधिहरूले हामीलाई अधिकार दिएपनि पुरानो कानुनले गर्दा काम गर्न अच्यारो परिरहेको बताउँदै आएका भएपनि सरकार भने संशोधित कानुन बनाउनका लागि परेको छैन । जस्तै संविधानले माध्यामिक तहसम्मको विद्यालय शिक्षा व्यवस्थापन स्थानीय तहलाई दिएको भएपनि शिक्षा ऐनमा त्यो अधिकार केन्द्रमै रहेको छ । संविधानले प्रहरी प्रशासन र शान्ति सुरक्षाको जिम्मापनि केन्द्रको अधिकारको सूचीमा पारेको भएपनि संघीय सरकारले आजसम्म प्रहरी ऐन नबनाएको हुनाले प्रदेश सरकारले आफ्नो अधिकार प्रयोग गर्न पाएका छैनन् । त्यसैकारण प्रदेश नं. २ ले आफैले प्रहरी ऐन बनाउने विधेयक प्रदेशसभाबाट विधेयक पारित गरेपछि केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारबीच तनाव बढ्न सक्ने सम्भावना रहेको छ । केन्द्र सरकारले संसदलाई विजनेश दिनुपर्ने हो तर अहिलेसम्म संसदमा एउटा पनि विधेयक दर्ता नभएकोले गर्दा संघीय संसद कहिले शुरु हुन्छ भन्ने अन्यौलसमेत रहेको छ । समयमै विधेयकहरू संसदमा पेश नभएपनि फास्ट ट्र्याकको नाममा

कानुनहरू पारित गरिने भएकाले त्यस्ता
 कानुनहरूसमेत त्रुटीपूर्ण रहेका छन्
 भने सांसदहरूको अधिकार समेत
 खोसिएको छ । संसदमा सांसदहरूले
 संशोधन प्रस्ताव दर्ता गर्न पाउने सांसदको
 अधिकार खोस्न समेत सरकार पछि
 परेको छैन । फास्टट्र्याकका नाममा
 सांसदहरूलाई विधेयक अध्ययन गर्न समेत
 नदिएको आरोप सांसदहरूले लगाउँदै
 आएका भएपनि त्यस विषयमा सरकार
 मौन रहनु किमार्थ उचित हुन सक्दैन ।

सरकारमाथि सर्बोच्च अदालत र
मानवअधिकार आयोगले समेत गम्भीर आरोप
लगाउँदै आएका छन् । सर्वोच्च अदालतका
प्रधानन्यायाधिशले केही दिन पहिला
अदालतको आदेशलाई सरकारले नटेरेको
र आदेशहरू कार्यान्वयनसमेत नगरेको भन्दै
९० प्रतिशत आदेशहरू त्यक्तिकै दराजमा
थन्क्याइएको सार्वजनिक रूपमै उद्घोष
गरेका छन् । सर्वोच्चको आदेश स्वीकार गरी
कार्यान्वयन गर्नु सरकारको दायित्व, कर्तव्य
भएपनि उल्टो प्रधानमन्त्री नै अदालतले
आफूलाई नटेरेको बताउन थालेका छन् ।
मुलुकका प्रमुख तीन अङ्गको काम कर्तव्य र
अधिकार संविधानले नै व्यवस्था गरिएदिएको
छ । यी तिन अङ्ग एक भएमा मुलुकमा
लोकतन्त्र नै संकटमा पर्ने निश्चित हुन्छ ।
आ आफ्ना काम गर्न तिनै अङ्ग स्वतन्त्र
रहेका छन् । तर किन प्रधानमन्त्री सहितका
सरकारका मन्त्रीहरू अदालतले सरकारलाई
सहयोग गरेन भनि पटक पटक बयानबाजी
दिँदै हिँडेका छन् । त्यसै गरी राष्ट्रिय
मानवअधिकार आयोगले समेत सरकारले
आफ्ना निर्देशनहरू कार्यान्वयन नगरेको
भन्दै यदि आयोगका निर्देशहरू कार्यान्वयन
हुँदैनन् भने आयोग नै विघटन गरिए दिए हुन्छ
भनिरहेका छन् । आयोगका अध्यक्ष सर्वोच्च
अदालतका पूर्व प्रधानन्यायाधिश हुने भएकाले
उनले कानुन बुझ्दैनन् भन्नु स्वतः गलत
हुनेछ । ठिमेकी मुलुक भारतमा मानअधिकार
आयोगले दिएको निर्देशन हुबहु कार्यान्वयन
गर्ने गरिएको भएपनि हासीकहाँ भने त्यसो
हुन नसक्नुले मानवअधिकारमा समेत
समस्ता देखिएपाले छ ।

पछिल्लो समयमा मुलुकमा हत्या, हिंसा, बलात्कार, गुण्डागर्दी, अपहरणजस्ता घटनामा बृद्धि भएका छन् । गत श्रावण १० गते कञ्चनपुरकी १३ वर्षीय निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भयो । शान्ति सुरक्षाको जिम्मा लिएको प्रहरी नै बलात्कार र हत्यामा संलग्न भएको स्थानीयबासीले आशंका गरिरहेका भएपनि आजसम्म बलात्कार र हत्यामा संलग्न भएको काहरूको पता लगाउन सरकार असफल सावित भएको छ । सरकार र प्रहरी संगठनले विभिन्न समितिहरू बनाएर छानविन गरेपनि हात लाग्यो शुन्य । तत्कालिन कञ्चनपुर जिल्ला प्रहरीका प्रमुख डिल्लीबहादुर विष्ट सहितका अन्य केही प्रहरीहरूलाई निलम्बन गरिएपनि उनीहरूमाथि अरु कुनै कारबाही गरिएको छैन । गृह मन्त्रालयले मन्त्रालयका सहसचिव हरिप्रसाद मैनालीको नेतृत्वमा गठन गरेको छानविन समितिले तत्कालिन कञ्चनपुर जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुख विष्टले चरम लापरबाही गरेको प्रतिवेदन सरकारलाई बुझाएको १ महिना पुग्नलागदा समेत विष्टलाई पक्राउ गरी कारबाही गर्नुको सहित उनलाई जागिरबाट बर्खास्त गरी कारबाही गरिएको भान पार्ने प्रयासमा सरकार नै लागेको छ । शान्ति सुरक्षाको जिम्मेवारी लिएको प्रहरी संगठनमाथि नै जनताले औला उठाईरहँदा पन्तका हत्याराहरू पता लगाई त्यसको जानकारी जनतालाई दिनु र पिडितलाई न्याय दिनु सरकारको काम र कर्तव्य भएपनि स्वयं प्रधानमन्त्री नै हत्याराहरू पता लगाउन १२ वर्षसम्म लाग्नसक्छ भन्ने उद्घोष गरिसकेका हुनाले हत्यामा उच्च तहका व्यक्तिहरू र राजनीतिक दलका नेताहरूनै संलग्न भएको हुनसक्ने आशंका जनतामा जन्मिएको छ । त्यसैले अब जनताको शंकालाई निवारण गर्न जुनसुकै तहमा बसेका व्यक्ति भएपनि वा राजनीतिक दलका नेताहरू नै भएपनि तत्काल अपराधीहरू पता लगाएर कानुनी दायरामा त्याउने काम स्वयम् प्रधानमन्त्रीको हो है ।

संविधान कार्यान्वयनका जटिलता

— सन्तोष मेहता

राजपा नेपाल हालै सरकारलाई संविधान संशोधन लगायतको विषयमा ज्ञापन पत्र बुझाएको छ। संविधान संशोधन मध्येको सीमांकन पुनः रेखांकन अति महत्वपूर्ण विषय हो। यसो हुन नसके द्वन्द्वको समाधान पनि हुन सक्तन। के हो त हालका सीमांकन, बिकृत हुनुको चुरो र अर्को सीमांकन माग पछाडिको मनोविज्ञान ?

संसारमा हुने तुलदूल शान्तिपूर्ण अहिसात्मक आन्दोलन हारेको इतिहास बिरलै पाइन्छ। पाइए पनि तप्तश्चात् आन्दोलनको स्वरूप र डिमान्ड अफ चाउडिकल भएको र त्यसको परिणाम पनि अभ अनपेक्षित हुने गरेको पाइन्छ। नेपालमा पनि ऐतिहासिक मधेशी/थरूहट आन्दोलन हारेको/दबाइको पश्चात् कठिपय व्यक्ति वा विशेषवर्ग खुसी भए होलान, अब नेपालको राजनीतिक समस्या समाधान भए भनेर ठाने होलान। तर त्यसो बुझु दूलो भुलमा फस्तु हुनेछ, मुलुकको अहितमा सोच्नु हुनेछ।

तत्कालीन मधेशी मोर्चाले संघर्षको कार्यक्रमहरू घोषणा गरे लगातै सत्तापक्षले पनि उक्त संघर्ष फितलो हुने गरी प्रतिसंघर्षका कार्यक्रमहरू गर्दै अन्ततः संसारमा विरलै भएको मधेशी-थारू जनताको शान्तिपूर्ण अहिसात्मक संघर्षलाई बेवास्ता गरी लोकतन्त्रको सामान्य मूल्यमाचार्याको समेत धज्जीया उडाइदिएको थियो। संसारमा कर्तृता पनि आन्दोलनरत जनताको प्रतिकारमा राज्यपक्ष यसरी त्रूप तरिकाले उभएको थिएन होला। राज्य पक्ष र आन्दोलनरत पक्ष विभाजन र तनावको मूल कारण बनेको थियो संघीयतामा सीमांकन र यसको निर्णय गर्ने आधार एवं विधि। तर सत्तापक्ष जबर्जस्ती गणितके गर्भबाट अस्वरूप संविधान जन्माए, जसलाई गर्भमै सामान्य संशोधन समेत गर्नुपरेको थियो।

राजपा नेपाल अर्थात तत्कालीन मधेशी मोर्चालगायत पहिचानवादी दलहरूसँग विगतमा भएका सम्पूर्ण अनुरूप एवं अन्तरिम संविधानको भावनाअनुरूप सहमतिको गर्भबाट मात्र स्वरूप संविधान जमिन सक्ने अवस्था प्रशस्त हुँदाहुँदै पनि अपाङ्ग, अस्वरूप संविधान जबर जस्ती मधेशी, आदिवासी जनजाति, थारू, मुस्लिम, महिला, दलित उपर लादेका छन्। तनावको चुरो यहि हो। संविधान प्रतिको अपनत्व एवं स्वामित्व नहुनु पछाडि संविधानसभाको प्रमुख स्टेकहोल्डर तत्कालीन मोर्चालाई संविधान निर्माण प्रक्रियामा समेत सामेल नगराइनु त हुँदै हो, पहिचानवादी तथा मधेशको पक्षमा कन्टेन्ट पनि नहुनु हो। वास्तवमा यस्तो परिस्थितिको असली चुरो के त विश्लेषण आवश्यक छ।

क. राजनीतिक टकरावको चुरो :

नेपालमा करिब एक सय २५ जातजाति र भाषाभाषी भए पनि मूलतः तिनीहरूलाई चार वटा प्रजातीय समूहमा विभाजित गर्न सकिन्छ। ती हुन पहाडी (खस) आर्य, मैदानी आर्य-अनार्य, पहाडी तिब्बती-वर्मली एवम् किरांत-मधेशी र मैदानी अछ्टो-झिंडि। भौगोलिक रूपले हिमाल, पहाड र तराई तीनवटा भौगोलिक क्षेत्रमा पनि हावापानी, वातावरणले गर्दा फरक-फरक संस्कृतिको निर्माण हुन गएको छ। जसले उल्लेखित चारवटे प्रजातिको आ-आप्नै साफा पहिचान पनि स्थापित गरेको छ।

जस्तो पहाडी तिब्बती-वर्मली एवम् किरांत-मधेशीलहरूको साफा पहिचान आदिवासी जनजातिको रूपमा स्थापित छ। पहाडी आर्यको (खस) नेपालीको रूपमा पहिचान बनेको छ। मैदानी आर्य-अनार्य (अछ्टो-झिंडि र तराई जनजाति तर धेरै मात्रामा आर्य र अनार्यहरूस्थीय घुमिल भइसकेको) को तराईली-मधेशीको रूपमा परिचय बनेको छ। जनसंख्याको हिसाबले पनि तराईली-मधेशीको जनसंख्या ३९.७०५, पहाडी हिमाली जनजातिको २८.५५ र दलित

बाहेक खस आर्यको ३०.८९५ रहेको छ। तीनवटै पहिचान समूहको जनसंख्या बीच पनि दूलो भिन्नता छैन। बाहुल्य, बर्चस्व र आधारभूमिको हिसाबले पनि तीनवटै पहिचान समूहको आ-आप्नै भूगोल कायम छ। जस्तै तराईली-मधेशीको भूगोल तराई-मधेश क्षेत्र हो। पहाडी आदिवासी जनजातिको भूगोल पूर्वी र मध्यपहाडी तथा हिमाली क्षेत्र हो। खस नेपालीको आधारभूमि एवम् भूगोलमा संस्कृति, मनोविज्ञान, अर्थतन्त्र, इतिहास, पीडा लगायतमा यिनीहरू बीच समानता छ।

राष्ट्रियतासम्बन्धिविश्वव्यापी परिभासाअनुसार यसरी समरूप वा साफा भूगोल, भाषा, अर्थतन्त्र, मनोविज्ञान आदी भएको जाति, समुदाय र जनजातिहरू साफा रूपमा राष्ट्र (नेशन) हो। र, तिनीहरूको भावना नै राष्ट्रियता हो। यही परिभासाअनुसार नेपाल बहुराष्ट्रियता भएको मुलुक पनि हो। यसको अर्थ नेपालमा सुख्यतः तीन प्रकारको राष्ट्रियताको विकास भएको छ। पहाडी आदिवासी जनजातिहरू इतिहासको विकास गरेको जनजातिहरू, पहाडी आर्यहरू र तराईली-मधेशवाद, यातीय उत्पीडनबाट जन्मिएको जनजातिहरू र राज्यको संरक्षणबाट पैदा भएको नेपालीवादको उत्पत्तिको स्रोत एवं आधार नै बैगला-बैरै छन्।

कॉर्प्रेस, कम्प्युनिस्टले अटाहत बिनार्क रक्तदो थोरै, कुनै एउटा उत्पीडित पहिचानको बाहुल्य नहुने गरी वा पहिचानलाई पूर्णरूपमा बेवास्ता गरी प्रदेश बनाउने मानसिकताबाट प्रेरित भई सीमांकन रेखा कोरे। राजपा नेपाल, फोरम अफै पनि १० प्रदेशसहितको समग्र मधेश दुर्ग प्रदेशको अडानमा कायमै रहेको अवस्था छ। आदिवासी जनजाति महासंघ तथा यसै आधारमा बनेको पार्टीहरू जातीय राज्यकै वकालत गरिरहेका छन्। यस पछाडीको मनोविज्ञान पनि माथी उल्लेखित तीन वटा अलग-अलग राष्ट्रियवाद नै हो। अतः सामाजिक समूह मात्र होइन राजनीतिक दलहरूले पनि यसैलाई पछायाइरहेका छन्।

प्रादेशिक सीमांकनमा सबैभन्दा विवादित रहेको क्षेत्र भाषा, मोरङ्ग, सुनसरी पहाडसँग रहनुपरेको कारण पनि ओली र कृष्ण सिटोलाहरूको नेतृत्ववादी अडान त्यसैरीको कैलाली, कन्चनपुर प्रति शेरबहादुर देउवाहरूको अडान तथा यी क्षेत्रहरू मधेश-थरूहरूमै रहनुपर्ने मधेशवादीको अडान फरक-फरक तीन राष्ट्रियता मनोविज्ञानको द्वारा प्रमाणहरू हुन्।

भाषा, मोरङ्ग, सुनसरी तथा कैलाली, कन्चनपुरको रैथाने मधेशी-थारू एवम् तराईली जनजाति भए पनि भाषा, मोरङ्ग, सुनसरीमा खस बाहुन कैलाली, कन्चनपुरमा खस क्षेत्रीको बाहुल्यता छ। मूलतः नेपाली काग्रेसमा क्षेत्री जातिको प्रभाव, एमालेमा पहाडी बाहुनहरूको प्रभाव रहेको हुँदा उनीहरू यति दूलो मधेश आन्दोलनलाई समेत बेवास्ता गरी यी पौँचवटा जिल्लाको पुनः सीमांकन गर्न तयार भएको मनोविज्ञान नभएर भएको रूपमा परिचय बनेको छ।

तराई-मधेशमा थारू वा गैरथारू यहाँका २० जिल्लामा छरिएर बसोबास गरेको अवस्था छ। तराई-मधेशमा रहने सम्पूर्ण जाति जनजातिको उत्तर-दक्षिण प्रदेशको मनोविज्ञान नभएर पूर्व-पश्चिम

सीमांकनको अडान छाडन पनि तयार भएनन्। अन्ततः लामो मधेश-थरूहरू आन्दोलन त्यतिकै त्रुहिएर गयो। सारमा नेपालको राजनैतिक टकरावको चुरो तीन वटा पहिचान बीचको टकराव, द्वन्द्व र समन्वय नै हो।

संघीयता किन आवश्यक भयो यो अर्को मुख्य प्रश्न हो। एकात्मक देशहरू संघीयतामा तीन कारणले एका देखिन्छन्। विकास, बहुलता वा विद्रोहलाई सम्बोधन गर्न उनीहरू संघीयतामा गएको देखिन्छ। केन्द्रिकृत प्रणालीबाट विकास कार्य कठिनाई भएको अवस्थामा अपनाईएको संघीयता प्रशासनिक संघीयता हो। जुन विकेन्द्रिकरणतिर लक्षित हुन्छ। बाहुलतालाई सम्बोधन गर्न अपनाईएको संघीयता पहिचान सहितको संघीयता हो। जुन बहुलताको व्यवस्थापनतिर लक्षित हुन्छ। जातीय, समुदायिक एवं औपनिवेशिक उत्पीडन तथा नश्त लगायतमा आधारित गृहयुद्ध वा विद्रोह आदिलाई सम्बोधन गर्न अपनाईएको मुलुक पनि हो। यसको अर्थ नेपालमा परिचय बाट जातीय राष्ट्रियताको विकास भएको छ। यसको अर्थ नेपालमा गएको पनि देखियो। वास्तविकता त के हो भने मधेशी जनता औपनिवेशिक उत्पीडन विरुद्ध विद्रोह नै गरेका हुन्।

तर मधेशवादी मुद्दाको नेतृत्व गरिरहेका मूलधारका मधेशी मोर्चा आबद्ध दलहरू पहिचानसहितको संघीयतामा सहमत भइसकेका थिए। जुन विविधता एवं बहुलतालाई सम्बोधन गरी व्यवस्थापनतिर लक्षित रहेको थियो। तर अन्ततः कॉर्प्रेस, कम्प्युनिस्ट प्रशासनिक संघीयताकै पक्षमा रहेयो। अर्कै पनि वार्ता र सहमतिमा रहेको सक्षमता प्रमुख कारण यही हो।

ख. निकासको प्रस्ताव:

विगतको संविधानसभामा यी विषयहरूमा धेरै छलफल गरिएकै हो। प्रमुख राजनीतिक दलहरूस्थीय पनि अनेकौ छलफल, निष्कर्ष र सहमतिहरू भएकै थिए। मधेश, आदिवासी जनजाति लगायतका आन्दोलनसँग भएको सहमतिमा र विगतको संविधानसभाले संघीयतालाई पहिचानसँग जोडिएको प्रष्ट देखिन्छ। पहिचान भन्नाले मूलतः माथी उल्लेखित गरिएका तीनवटा प्रमुख पहिचान नै हुन्। तसर्थ, राज्य सफल हुन चाहन्छ भने अबिलम्ब सर्वदलीय सर्वपक्षीय बैठक बोलाइ सीमांकनको विषयमा पुनः बोलेमा छलफल गरेको वेश हुनेछ। यसका लागि दुइटा विकल्पमा छलफल गर्दा राम्रो हुन्छ। एउटा : जस्तो भेरी, कर्णाली, सेती तथा महाकाली नदीको जलाधार क्षेत्र अर्थात सुदूरपश्चिम तथा पश्चिमाञ्चल पहाडका कही जिल्लाहरू सम्भिलित एउटा प्रदेश बने ७० प्रतिशत भन्दा वढी खस वाहुल्य प्रदेश न. ९ हुनेछ। त्यसैरीको जलाधार क्षेत्र अर्थात पूर्वी एवं मध्यपहाडको जिल्लाहरू सम्भिलित अर्को प्रदेश बने ६६ प्रतिशत भन्दा वढी आदिवासी जनजाति बाहुल्य प्रदेश न ३ हुनेछ।

तराई-मधेशमा

लोकतन्त्र र बेरोजगार नेपाली युवा

ਧੀਰੇਨਦ੍ਰ ਕਾ

लोकतन्त्रबाट नेपाली जनताले आशा राखेका थिए । के-के नै होला भनेर मनमा सोचेका थिए । तर देशको हाल बेहाल देख्या दुःख लाग्छ । नेपाली जनताले बच्चा जन्माउँदा कर लाग्ने भएको छ । जन्म दर्ता, मृत्यु दर्ता गराउँदा स्थानीय निकायमा कर तिर्नु परेको छ । नियमले २००-४०० भए पनि एउटा सानो कामको सिफारिस गराउनु पर्दा ९० दिन लाग्दो रहेछ । आजैको आजै गर्नु पन्यो भने ५०००-२०००० तिर्नुस् सिफारिस गराएर ल्याइदिन्छु । भन्छन्, मातहतका कर्मचारी । जनताले यी यस्ता पीडा भोगिरहेका छन् ।

युवाहरू बेरोजगार छन् । दिनका दिन विदेश जान बाध्य भएका छन् । मुलुक आज यूवाविहिन भएका छन् । बाटाघाताहरू नियालेर हेन्तुस यूवाहरू भेटिदैनन् । भेट्छन् उही जो व्यवसाय थापिसकेका छन् । विरामी अथवा अपांग हुन् । होनेहार यूवा जो देशका लागि चाहिएको छ । त्यो देश बाहिर पलायन भइसकेका छन् वा पलायन हुदैचैन् । राज्यसँग यसको समाधान केही देखिएको छैन । यस विषयमा कुनै योजना छैन । हिमाल, पहाड र तराईमा जनताहरूको दुःख पीडा उस्तै उस्तै छन् । पहाडमा विकाश गर्न कठिन छ । लागत बढी लाग्छ भनेर विकाश माथि ढिलो भएको कुरा सरकारले स्पष्ट पार्छन् भने तराई-मधेशमा विकास गर्न सरकारले चाहेकै छैन । मधेशका जनताहरूप्रति भेदभावको भावनाबाट प्रेरित भई पन्छाउने गरिएको छ । मधेश क्षेत्रमा सडक बनिरहेको -पीचिङ भइरहेको सफातिर देखिन्छ भने त्यही पीच महिना नपुँदै उपिएको पाइन्छ । यसको जिम्मेवार को होला ? ऋणमा लिएको पैसा यसरी वर्वाद पारेको देख्दा नेपाली जनताको मुटु दुःखेको छ । ऐउटा बाटो निर्माण गर्न थालेको महिनौ बितिसकदा दुङ्गो लगाउन सकेको देखिएनन् । रेखेदेख गर्ने बाँडफाँड गरेर मौन बसेका छन् । यही हो लोकतन्त्र ? गाउँमा सिंहदरवार बनेको यही हो ? लोकतन्त्रको अपज यही हो ?

एउटा सानो मुलुकमा सात प्रदेश बनेको छ । एउटा प्रदेशका लागि चाहिएको जनसंख्या पुगेको छैन । एउटा प्रदेश चलाउन सरकारसँग हुती छैन । तर नाटकीय रूपमा यी यस्ता वैथितिहरू देशमा देखिएको छ । तलब, भत्ता गाडी, निवास, विदेश जाने खर्चको नाममा जनप्रतिनिधिहरू तथा दर्जनौ मन्त्रीहरू, सांसदहरू केन्द्र र प्रदेशहरूमा राखिएको छ । गाइजात्रा हाम्रो देशमा देखिएको छ । धेरै मन्त्री र सांसदहरू छन् । सरकारी

रजाइमा तीनीहरू मस्त छन् । देशको विकास र जनताको गरीबीसँग उनीहरूको कुनै सम्बन्ध छैन । कमाइको पर्खाइमा मात्र तिनीहरू बसेका छन् । देशको बेथितिबाट हामी नियाल्ने हो ? जताबाट पनि हामी हेर्न सक्छौं । सवारी साधनमा चढाए जथाभावी भाडा माग्छन्, नदिए बैझ्जत गर्छन् । कताका लागि गाडीमा चढाएर माग्छन्, पैसा थुत्छन् र बाटैमा अलपत्र छोड्छन् । सरकारी निकायलाई गुनासो गर्दा उल्टै थुनिदिने भनेर गाली गर्छन् । जनतालाई कुनै सहयोग दिने पक्षमा सरकार छैन । विद्यालय र कलेजमा आफू खुसी मोटो रकम असुले गरेका छन् । विभिन्न विषयमा विद्यार्थीसँग पैसा उठाउने गरेको स्पष्ट देखदादेख्दै पनि जिम्मेवार निकाय बोल्दैनन् । तरकारी बजार जानुस मनलागी भाउमा तरकारी फलफूल बेच्छन् । घटी जोख्छन्, बोल्यो भने गाली गर्छन् । प्रशासन हेरेर बस्छन् । लोकतन्त्र भनेको लुटतन्त्र हो । यसमा हरेकलाई लुट्ने, थुत्ने, ठग्ने,

युवाहरु बेरोजगार छन् । दिनका दिन विदेश जान बाध्य भएका छन् ।
मुलुक आज यूवाविहिन भएका छन् । बाटाघाटाहरु नियालेर हेर्नुस्
यूवाहरु मेटिदैनेन् । मेत्छन् उही जो व्यवसाय थापिसकेका छन् ।
विरामी अथवा अपांग हुन् । होनेहार यूवा जो देशका लागि चाहिएको
छ । त्यो देश बाहिर पलायन भइसकेका छन् वा पलायन हुदैछन् ।
राज्यसँग यसको समाधान केही देखिएको छैन ।

बेइज्जत गर्ने, हत्या गर्ने छुट रहेको छ । कानुनी कारवाही कसैलाई गरिदैन । धर्म-कर्म सबै बिग्रियो । जसले जे गर्दा भयो । नेपाल कृषि प्रधान देश भनेर किताबमा लेखिएको छ । यी कुरा अब सपनाहैं बन्न पुगेको छ । कृषिलाई सपार्ने व्यवस्था सरकारले गर्दैन । खेती योग्य जमिन र बारी सबै मल र सिचाइको व्यवस्थाको अभावले बाँझो बन्दैछ । सरकारलाई कुनै मतलब छैन । यसको मुख्य जड के हो भने देश रेमिटान्सको रकम र विदेशीले दिएको भीख वा ऋणको रकमबाट रजाई गर्न पल्केको छ । सरकारी निकायमा बसेका सबैले पैसा लुट्न बसेका छन् । गलत-बदमास र ठगलाई पालेर राखेका छन् सरकारले । तिनीहरू जताबाट भए पैसा सरकारी निकायलाई बुझाउँछन् । त्यसको वापत तिनलाई छुट दिइएको हुन्छ । हिन्दु राष्ट्र नेपाल भनेर नेपाल संसारभरि चिनिन्थ्यो । तर लोकतन्त्रका सरकारले यूरोपियन यूनियनबाट डलर खाएर देशलाई

धर्म निरपेक्ष बनायो । देश र जनतालाई कौडीको भाउमा बेच्यो । जनता दुःख पीडाबाट छट्पट्याउँदै छन् । यता सरकार भने रजाइ गरेर बसेको छन् । लोकतन्त्रले उब्जाएका कुरा यिनै हुन् । आम नेपाली जनता पहाडको भए पनि मधेशको भएपनि दुःखी छन् । नेतृत्व गर्न नेताले ठगे, भुक्याए र जालमा फसाए । सबै नेताहरू एकै टेबुलमा बस्थन्, चिया-वीयर सँगसँगै खान्छन् र जनतामाथि थुकेर बस्थन् । कहाँ गए मधेशी, थारू, जनजातिका मुद्दा ? जनताले के का लागि बलिदान दिएका थिए ? सबै कुरा अब थन्काइयो । ती कुरा र वाचाहरू अब तिनीहरूले बिर्से । यस अवस्थामा अब नेपाली जनताले के गर्न त ? के यसै पिल्सिएर मर्न हो ? जनप्रतिनिधिहरूको दम्भ सहेर बसिरहने हो ? यी प्रश्नहरू अब हाम्रो अगाडी छ । जनताका दुई विकल्प मात्र छन् । एक सरकारी निकायलाई एउटा समय दिएर सबै समस्या समाधान गर्न अलिमेटम दिने ।

सुधार गर्छन कि भनेर पर्खेर बस्नु पन्यो या त अर्को विकल्प सरकारी निकायमा बसेर जनप्रतिनिधि वा कर्मचारी सबैलाई लखेटने वातावरण बनाउनु पन्यो । यसका लागि एउटा संयन्त्र बनाउनु आवश्यक छ । हिन्दु राष्ट्रको नाममा एकजुट हुने वातावरण सजिलो छ । हिन्दु राष्ट्र पुनः घोषणा गर होइन भने यसको विरुद्धमा जनआन्दोलन नै गर्नुपर्दछ । हिन्दु राष्ट्र बनाउन नेपालमा बसोबास गर्ने मुस्लिम समुदायलाई पनि बेफाइदा छैन । यस विषयमा मुस्लिमहरू पनि एकजुट हुनु पर्दछ । हाम्रो खतरा भनेको इसाइ धर्म नै हो । यसको विरुद्ध हामी हिन्दु र मुस्लिम एकवद्ध हुनु पर्दछ । नेपालमा हिन्दुलाई मुस्लिम बनाएको वा मुस्लिमलाई हिन्दु बनाएको एउटा उदाहरण छैन तर पैसाको लोभमा इसाइ बन्ने धर्म परिवर्तन गर्ने धेरै छन् । त्यसैले हामी सरकारको विरुद्धमा हामी एकजुट भएर सडकमा उत्रिनु आवश्यक छ । जनआन्दोलनमा भिड्नु आवश्यक छ ।

अलैचीको भाउ घट्दा किसान चिन्तित

दुई वर्षअधि प्रतिमन (४० किलो) एक लाख रुपैयाँ नाघेको अल्लंचीको मूल्यमा गिरावट आएपछि ताप्लेजुडका किसान र व्यवसायीको दसैँ खल्लो भएको छ ।

ताळेजुऱ्हवासीको मुख्य आम्दानीको स्रोत अलैंची हो । तर, गत वर्षबाट लगातार अलैंचीको भाउ घटेर यतिवेला प्रतिमन २५ देखि ३० हजार रुपैयैँमा सीमित भएको छ । औसतमा २ देखि ४ मन अलैंची फलाउने किसानले मनको १ लाख रुपैयैँका दरले एक सिजनमा ४-५ लाख रुपैयैँसम्म आम्दानी गर्दै आएका थिए । अहिले भाउ घटेपछि मुसिकलले ५० हजारदेखि १ लाख रुपैयैँसम्म मात्र आम्दानी गर्दा बालबच्चा पढाउनदेखि दैनिकी गुर्जारनसमेत गाहो हुन थालेको आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाका किसान कमल आचार्यले बताए । आम्दानी नै गुमेपछि विगतमा जस्तो दसँ आएपछि बजार गएर सामग्री खरिद गर्ने अवस्था नभएको उनले दर्शेसो गरे ।

नभएका उनल दुःखसा गर ।
अधिकांश किसान दसैँमा किनमेल गर्न
नआउँदा सदरमुकाम फुडलिङ सुनसान
भएको उद्योग वाणिज्य संघका वरिष्ठ
उपाध्यक्ष दिनेश अधिकारीले बताए । ‘
अलैंवीको मूल्यमा गिरावट आएकै कारण

એવેલક્ષણ

पिपिए विजेताले २६ लाख पाउने

पहिले संस्करणको पोखरा प्रिमियर लिंग (पिपिएल) टी-२० क्रिकेट प्रतियोगिताको विजेताले २७ लाख पाउने भएको छ । किवन्स इमेन्ट्स प्रालिको आयोजनामा पोखरामा ९ देखि २० कात्तिकसम्म हुने पिपिएलको उपविजेताले १० लाख पाउने प्रालिका प्रबन्धनिर्देशक छुम्बी लामाले नयाँ पत्रिकालाई जानकारी दिएका छन् । घरेलु क्रिकेट प्रतियोगिताको सर्वाधिक पुरस्कारको खेल पिपिएल भएको दाबी लामाले गरेका छन् । 'विजेतालाई दिइने पुरस्कार अहिलेसम्मकै धेरै हो,' उनले भने ।

प्रतियोगिताका ३ उत्कृष्ट खेलाडीले बाइक पाउनेछन् । म्यान अफ द सिरिज, उत्कृष्ट व्याट्सम्यान र बलरले अटोमोबाइल्सबाट सुजुकी जिक्सर १ सय ५५ सिसीको मोटरसाइकल पाउने लामाले बताए । यसैगरी, विधागत पुरस्कारको पनि व्यवस्था रहेको उनले बताए । प्रत्येक खेलका म्यान अफ द म्याचले ९० हजार र विभिन्न प्रायोजकबाट ५ हजार रूपैयौंबाराबरको गिफ्ट हयाम्पर प्राप्त गर्नेछन् । यसैगरी, हरेक खेलको विजेता टोलीले रिलाइन्स सिमेन्ट विनिझबाट बोनसस्वरूप १५ हजार ५ सय रूपैयौं प्राप्त गर्नेछ । यसैगरी, कम बलमा अर्धशतक प्रहार गर्ने व्याट्सम्यानसमेत पुरस्कृत हुने लामाले जानकारी दिए ।

कोहलीको कीर्तिमानी १० हजार रुपैयाँ

भारतीय कप्तान विराट कोहलीले एकदिवसीय क्रिकेट करिअरमा कम इनिडमा १० हजार रनको कीर्तिमान बनाएका छन् । वेस्टइन्डिजविरुद्धको दोस्रो एकदिवसीय खेलमा ८९ रन बनाउँदा विराटले १० हजार रनको कोसेढुगा पूरा गरेका हुन् । कोहलीले बुधबार वेस्टइन्डिजविरुद्ध सानदार १ सय ५७ रनको नटआउट इनिड खेले । कोहली एकदिवसीय क्रिकेटमा १० हजार रन पूरा गर्ने पाँचौं भारतीय र विश्वको ३३औं खेलाडी बने । उनले सबैभन्दा कम २ सय ५ इनिडमा सो रेकर्ड कायम गरेका हुन् । यसअघि भारतकै सचिन तेन्दुलकरले २ सय ५९ इनिडमा १० हजार रन बनाउने कीर्तिमान राखेका थिए । वेस्टइन्डिजविरुद्धकै खेलमा कोहलीले ३७औं एकदिवसीय शतक पनि पूरा गरे । उनले ब्याक दु ब्याक शतक ठोकेका छन् ।

कोहलीले डेब्युपछि कम समयमा १० हजार रनको कीर्तिमान बनाएका छन् । अहिलेसम्म डेब्युपछि १० हजार रन पूरा गर्ने कीर्तिमान भारतका राहुल द्रविडको नाममा थियो । द्रविडले डेब्यु गरेको १० वर्ष ३ सय १७ दिनमा सो कीर्तिमान बनाएका थिए । विराटले २००८ को अगस्टमा एकदिवसीय क्रिकेटमा डेब्यु गरेका थिए । त्यसयता १० वर्ष ६७ दिनमै उनले १० हजार रनको कीर्तिमान कायम गरे । श्रीलंकाका क्रिकेटर तिलकरत्ने दिल्सानको सर्वाधिक खराब रेकर्ड छ । दिल्सानले २ सय ९३ इनिडमा १० हजार रन पूरा गर्दा १५ वर्ष २ सय २७ दिन लगाएका थिए ।

अहिलेसम्म विश्व क्रिकेटमा १३ ब्याट्सम्यानले मात्र १० हजार रनको औँकडा छोएका छन् । जसमा भारतका ५, श्रीलंकाका ४, अस्ट्रेलिया, दक्षिण अफ्रिका, पाकिस्तान र वेस्टइन्डिजका समान १-१ खेलाडी छन् । भारतबाट कोहली, सचिन, सौरभ गांगुली, महेन्द्रसिंह धोनी र राहुल द्रविड छन् । श्रीलंकाका तिलकरत्ने, कुमारा सांगाकारा, माहेला जयवर्द्धने र सनथ जयसूर्याले १० हजार रनको औँकडा पूरा गरेका छन् । अस्ट्रेलियाका रिकी पोन्टिङ, दक्षिण अफ्रिकाका ज्याक कालिस, वेस्टइन्डिजका ब्रायन लारा र पाकिस्तानका इन्जमाम उल हकले एकदिवसीय क्रिकेटमा १० हजार रनको दुर्लभ कीर्तिमान पूरा गरेका छन् । इंग्ल्यान्डका कुनै पनि खेलाडीले यो स्कोर भेट्न सकेका छैनन् ।

नेपाल ३-० ले पराजित

एफसी यू-१९ महिला फुटबल च्याम्पियनसिपमा नेपाल आयोजक थाइल्यान्डसँग ३-० ले पराजित भएको छ । थाइल्यान्डको चोनबुरी रंगशालामा भएको खेलमा आयोजकलाई जित दिलाउनेक्रममा थाइल्यान्डका पत्तरानन अपुचाई, तिक्रिता र सिरिविपा जनताराकले गोल गरेका थिए । नेपाल खेलको २०औं मिनेटमा २-० ले पछि परेको थिए । नेपालले अब शुक्रबार भारतको सामना गर्नेछ ।

खेलको नवाँ मिनेटमा थाइल्यान्डकी स्ट्राइकर अपुचाईले १-० को अग्रता गोल गरिन् । उनले डिबक्सबाहिरबाट प्रहार गरेको बल सीधै पहिले बारमा गोल भएको थियो । सुरुवातमै गोल बेहोरेको नेपाल सम्हालिन नपाउँदै थाइल्यान्डले खेलको ७७आँ मिनेटमा पेनाल्टी पायो । नेपाली डिफेन्डर रश्मीकुमारी घिसिडले दायाँ डिबक्समा थाइल्यान्डकी खेलाडीलाई लडाएपछि कोरियाका रेफ्री ओ हियोड जोडले नेपालविरुद्ध पेनाल्टी दिए । थाइल्यान्डकी कृतिताले प्रहार गरेको पेनाल्टी प्रहार नेपालकी गोलरक्षक अञ्जनाले रोक्न सकिनन् । पहिलो हाफमा नेपाली खेलाडीले कुनै पनि समयमा थाइल्यान्डविरुद्ध डरलागदो पोस्टचार्ज गर्न सकेनन् । थाइल्यान्डले नेपाली डिबक्सभित्र मुभ बनाइरहयो । पहिलो हाफको इन्जुरी समयमा थाइल्यान्डले थप गोल गर्दै खेलमा ३-० को अग्रता लियो । थाइल्यान्डकी जनताराकाले नेपाली खेलाडीको गल्तीमा गोल गरेकी हुन ।

खेलमा नेपाल ३-० ले पराजित भए पनि गोलरक्षक अञ्जना उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्न सफल भइन् । पहिलो हाफमा अञ्जनाले थाइल्यान्डका ३ जबर्जस्त गोल प्रयासलाई विफल गर्न सफल भइन् । यता नेपालबाट गतिलो गोल प्रयास नहुँदा थाइल्यान्डकी गोलरक्षक पोनिमोनले आरामदायी प्रदर्शन गरिन् । दोस्रो हाफमा गोल फर्काउने रणनीति बनाएको नेपालले आक्रामक खेल खेल्यो, तर सफलता प्राप्त गर्न सकेन। खेलको ५४आँ मिनेटमा रश्मीकुमारीको फ्रिकिको थाइल्यान्डकी गोलरक्षक पोनिमोनले उत्कृष्ट बचाउ गरिन् । दोस्रो हाफमा एलिसाले पनि लामो डिबक्सवाहिरबाट गोल प्रयास गरेकी थिइन् ।

नेपाली टोलीका प्रमुख प्रशिक्षक हरिओम श्रेष्ठले अनावश्यक दबाब लिँदा सुरुमै गोल बेहोर्नुपरेको बताएका छन्। कोरियन रेफ्रीले अनावश्यक पेनाल्टी दिँदा पनि नेपाली खेलाडी दबाबमा आएको उनको भनाइ रहयो। 'पहिलो हाफमा हामीले अनावश्यक पेनाल्टी बेहो-याँ, त्यहाँबाट बिग्रियो,' प्रशिक्षक श्रेष्ठले भने। उनले दोस्रो हाफमा कम्तीमा पनि बराबरी प्रयासका लागि खेलेको बताए। यसैकारण मध्यान्तरपछि मैदानमा दुई स्ट्राइकरसहित आक्रामक रणनीति अपनाएको श्रेष्ठले बताए। 'मध्यान्तरपछि खेलमा परिवर्तन आएको थियो, हामीलाई गोल आवश्यक थियो,' उनले भने, 'दोस्रो हाफमा दुई स्ट्राइकरसहित पतिस्पर्धा गरेका थिएँ दोस्रो हाफमा हामी नै श्याडल्यान्डिरुद्ध बाबी थिएँ।'

एंगीन खबर

एक हप्तामा जय भोलेले कमायो तीन करोड़

फुलपातिको दिन रिलिज भएको फिल्म जय भोलेले एक साताको व्यापारिक रिपोर्ट सार्वजनिक गरेको छ।

जय भोलेका निर्माता तथा निर्देशक अशोक शर्माले बुधबार पत्रकार भेटघाट गरी आफ्नो फिल्मले एक सातामा ३ करोड २ लाख ७२ हजार दुई सय ४९ रुपैयाँ व्यापार

गरेको जानकारी दिएका हुन्। उनले फिल्मले सोचेको भन्दा राम्रो व्यापार गरेको बताउँदै पहिले साता नै लगानी 'रिकम्बर' भएको दाबी गरे। उनले आफू पारदर्शी काम गर्न भएकाले फिल्मको व्यापार पनि पारदर्शी तबरले सार्वजनिक गरेको बताए।

'फिल्मले एक सातामै यतिको व्यापार गर्ला भन्ने सोचेको थिएँ,' उनले भने, 'दर्शकले फिल्म निकै मन पराएका छन्। अब सबै नाफा हो।' उनले आफूले दर्शकसँग बसेर दर्जनभन्दा बढीपटक जय भोले हेरेको र यो फिल्मबाट पाएको प्रतिक्रिया र सुभाबलाई अर्को फिल्ममा सच्चाउने बताए। '०७६ को दर्सेमा नै नयाँ फिल्म रातो टीका निधारमा दर्शकमाझ ल्याउँछु,' उनले भने, 'जय भोले हेरेका दर्शकबाट पाएको सुभाब, सल्लगहलाई शिरोपर गरेर फिल्म बनाउँदै छु।' उनले रातो टीका निधारमा तुम्हि तामाङ्गबाहेक अन्य कलाकार छोट भइनसकेको बताए। फागुनबाट सुटिङ थालिने सो फिल्मको कथा, निर्माण र निर्देशन शर्मकै रहनेछ।

बुधबारबाट दोस्रो सातामा प्रवेश गरेको जय भोलेमा सौगात मल्ल, खण्डन लमिछाने, स्वस्तिमा खड्का, जयनन्द लामा, अशोक शर्मा, सलोन बस्नेत, राजाराम पौडेलगायत कलाकारले अभिनय गरेका छन्। कमेडी जनराको जय भोलेमा खण्डन दर्शकले जय र सौगातले भोलेको भूमिका निर्वाह गरेका छन्। डिसेनले वितरण गरेको फिल्म देशभरका फर्जु रातो एक सय स्क्रिनमा प्रदर्शनरत छ।

राजको भिडियो सार्वजनिक

गायक तथा निर्देशक राज चाम्लिङ्को नयाँ स्युजिक भिडियो सार्वजनिक भएको छ। 'म रुँदै छु बिरानो परदेशमा' बोलको गीत संग्स नेपालले सार्वजनिक गरेको हो।

गायक राईके शब्द संगीत र भिडियो निर्देशनसमेत

रहेको गीतमा गायिका करुणा राईले स्वरमा साथ दिएकी छिन्। परदेसिएको श्रीमानले गाउँमा रहेकी श्रीमतीलाई सम्पन्न गरेको भाव गीतमा समावेश गरिएको छ। भिडियोमा देवेन्द्र नेम्बाड, दीपिका लिंडेन र विष्णुकुमार लावतीले अभिनय गरेका छन्। लाकुरी भन्ज्याडलगायत रमणीय स्थलमा भिडियो छायांकन गरिएको हो।

अनफिनिस्ड मेमोइर अब नेपालीमा

बंगलादेशका प्रथम राष्ट्रपति शेख मुजिबर रहमानको आत्मकथा 'अनफिनिस्ड मेमोइर'को नेपाली संस्करण विमोचन गरिएको छ। रहमान बंगलादेशमुख्य उपनामले चर्चित छन्। आत्मकथामा बंगलादेशको स्वतन्त्रता अभियान, अन्यायिरुद्धको लडाइ र समुद्धिको अपुरो सपना समेटिएको छ।

काठमाडौंस्थित बंगलादेशी राजदूतावास र प्रज्ञा

प्रतिष्ठानको सहकार्यमा यस पुस्तकलाई नेपालीमा अनुवाद गरिएको हो। पुस्तकको अनुवाद अर्जुनबहादुर थापा र प्रोफेसर महेश पौडेलले गरेका हुन्।

परराष्ट्रमन्त्री प्रदीपकुमार ज्वालालीले काठमाडौंमा आयोजित कार्यक्रममा पुस्तक अनावरण गरे। कार्यक्रममा प्रज्ञा प्रतिष्ठानका कुलपति गंगाप्रसाद उप्रेती, नेपालका लागि बंगलादेशका राजदूत मास्फी बिन्ती साम्सल, विभिन्न पाटीका नेता, लेखक तथा नेपालमा रहेका बंगलादेशी समुदायको उपस्थिति थियो।

कार्यक्रममा बोल्डै राजदूत मास्फीले शेख मुजिबर रहमानको आत्मकथा पढेपछि नेपालीले उनको त्याग, अन्यायिरुद्धको लडाइ, बंगलादेशको विकास र आधारभूत पक्षका विषयमा जानकारी प्राप्त गर्न बताइन्।

हेल्प नेपाललाई स्युजिक नेपालको साथ

सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशील संस्था हेल्प नेपाल नेटवर्कलाई सार्वजनिक संस्था स्युजिक नेपालले आफ्नो नयाँ उत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त हुने रकमको निश्चित प्रतिशत रकम सहयोग गर्ने भएको छ।

केही समयअघि हेल्प नेपाल नेटवर्कका अध्यक्ष अरुणसिंह बस्नेत र स्युजिक नेपालका प्रमुख कार्यकारी सन्तोष शर्माबीच सहयोग सम्बन्धमा सम्झौता सम्पन्न भएको थियो। स्युजिक नेपालले नेपाल अन डिमान्ड' नयाँ एप्स तयार गरेको छ। आइटबारका दिनदेखि सो एप्लिकेशन संयुक्त अधिराज्यबाट सञ्चालनमा आउँदै छ। एप्स नेपाल अन डिमान्डको बिक्रीबाट आउने रकमको ७५ प्रतिशतले हुन आउने रकम समाज सेवाको कार्यालय गर्ने गरी हेल्प नेपाल नेटवर्कलाई प्रदान गर्ने निर्णय गरिएको बताए।

बंगलादेशमा नौगेडी मञ्चन

नौपाली संस्कार र संस्कृति बोकेको नेपाली नाटक 'नौगेडी' बंगलादेशमा मञ्चन गरिएको छ। दर्शकको बाकलो उपस्थिति र बंगलादेशका विशिष्ट व्यक्तिमाफ मञ्चन गरिएको नाटकले भाषा नुभकनेको समेत मन जित्यो। उत्तरी क्षेत्र रडपुर अञ्चलको जलसीरोडिस्थित भूमिज थिएटरको हलमा शुक्रबार साँफ नाटक मञ्चन गरिएको बंगलादेशबाट 'नौगेडी' नाटक प्रदर्शनका मिडिया संयोजक एवं नेपाल पत्रकार महासंघ लमजुँड शाखा अध्यक्ष आश गुरुङले बताए। दर्शकले हेरेक दृश्यमा ताली बजाएका थिए।

नुवाकोटमा हेरेक वर्ष मनाइने दुष्येश्वर मेला र त्यसविरपरिको जनजीवनलाई नाटकमा समावेश गरिएको छ। मेलामा गएमा सन्तान नभएकाको सन्तान प्राप्त हुने, प्रेमीहरूको प्रेम सफल हुने, अविवाहितले असल जीवनसाथी पाउने जनविश्वासलाई आधार बनाएर पुरु लम्सालले नाटक लेखेका हुन्। नाटक निर्देशन पनि लम्सालले नै गरेका छन्। लम्सालका अनुसार नाटकमा मेलासँगै जातीय छुवाहुत र बेचिएका महिलाको कथा र व्यथालाई उत्तरिएको छ।

आदित्यादि समूहको प्रस्तुतिमा मञ्चन गरिएको नाटक 'नौगेडी'मा जितेन्द्रसिंह ठकुरी, भीमराज जोशी, रीता थापा, जेबी डिसी, इन्द्रप्रसाद आचार्य, पवित्रा खड्का, डा. अशोक थापा, जयराम तिम्लेसेना, अनन्तप्रकाश श्रेष्ठ, निर्मला खड्का क्षेत्री, विमला देवकोटा अधिकारी, केदार बोहोरा, मञ्जु गिरेलागायतले अभिनय गरेका थिए। आदित्यादिका अन्तर्राष्ट्रिय संयोजक डा. अशोक थापाका अनुसार नाटकमा रहेका मुख्य विषयवस्तुसँगै लोपोन्मुख भाँत्री नृत्य, काँठे गीतलाई दर्शकले मन पराए।

अक्टोबर ९ देखि १६ तारिखसम्म सञ्चालन भइरहेको पहिले भूमिज अन्तर्राष्ट्रिय नाटक महोत्सव सन २०१८ मा बंगलादेशबाहेक नेपाल र भारतका नाटक प्रदर्शन गरिएको आयोजक भूमिज थिएटरका अध्यक्ष सोरकार हैदरले बताए। महोत्सवको अवसरमा चित्रकला शिविर र प्रतियोगिता, नाट्य कार्यशाला, साहित्य सम्मेलनलगायत कार्यक्रम आयोजना गरिएको थिए। बंगलादेशका सांसद नाजमुल हक प्रधानले नेपाल गएको वेला नेपाली संस्कृति देखेको र बंगलादेशमै नेपाली संस्कृति देख्दा खुसी लागेको बताएका थिए।

कपोरेट

हुन्डाईको नयाँ सेन्ट्रो सार्वजनिक

दक्षिण एसियाली बजारमा लोकप्रिय हुन्डाईको नयाँ सेन्ट्रो कार भारतमा सार्वजनिक गरिएको छ। मंगलबार भारतमा सार्वजनिक गर्नुअघि १३ दिनमा सेन्ट्रोको २३ हजार ५ सय युनिट बुक भइसकेको भारतीय सञ्चालनाध्यमले जनाएका छन्। भारतीय बजारमा नयाँ सेन्ट्रोको मूल्य ३ लाख ८९ हजार दिवियो र लाख ६४ हजार भारतीय रिराइराण गरिएको छ। यद्यपि, यो मूल्य सुरुका ५० हजार ग्राहकका लागि मात्र भएको कम्पनीले जनाएको छ। हुन्डाईले यसलाई पारिवारिक कारका रूपमा प्रवर्द्धन गरिरहेको छ।

कारको अग्रभागमा हेलोजन हेल्पलाईप्स र तल्लो भेरिएन्ट्मा १३ इन्च तथा माथिल्लो भेरिएन्ट्मा १४ इन्चको स्टिल हविल दिएको छ। यो कारको लम्बाई भने पहिलेको तुलनामा ४५ एमएम बढाएर तीन हजार ६ सय १० एमएम राखिएको छ। सुरक्षित ह्याव्याक कारका रूपमा परिचित गराउन कम्पनीले सबै भेरिएन्ट्मा एयरबाय, एबिएस, इबिडीलगायत फिचर राखेको छ। नयाँ सेन्ट्रोमा तीन वर्ष वा एक लाख किलोमिटरको वरेन्टी उपलब्ध छ। कारलाई नियन्त्रण कायम गरेर अधिकारी १ सय ५० किलोमिटर प्रतिघन्टाको रफ्तारमा दौडाउन सकिन्छ। यो कार बिएस ६ (युरो ६) प्रविधिमा आधारित छ। नेपालमा अहिलेसम्म युरो ३ मापदण्ड भारी लग्नू छ। यद्यपि, इन्धन युरो ४ मापदण्डको आयात भइरहेको छ। हुन्डाईको नयाँ सेन्ट्रो युरो ६ मापदण्डको हुँगा धुवाँधुलो कम फाल्ने भएकाले वातावरण संरक्षण तथा बढी मालिङ्गका दृष्टिले लागि फाइदाजनक हुनेछ। सेन्ट्रमैन नयाँ फिचरका रूपमा सेन्ट्रोमा सात इन्चको टचस्क्रिन, पछाडि सिटका लागि एसी भेन्ट, रिमर्स क्यामेरा, पावर विन्डोज, स्टेरिल माउन्टेड कन्ट्रोल, पावर एडजस्टेबल फोल्डिंग मिररलगायत सुविधा उपलब्ध छन्।

टेक्नुमा युनाइटेड फाइनान्सको एटिएम

</div

